

ความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง

Social Responsibility for use Public Areas in Ranong Province.

อิทธิฤทธิ์ เพ็ญทรัพย์¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ จินดาพล²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (การจัดการภาครัฐและเอกชน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง และ 2) เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง เก็บข้อมูลเบื้องต้นด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดระนอง จำนวน 400 คน และดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้บริหารของส่วนราชการของจังหวัดระนองและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการบริหารและพัฒนาจังหวัดระนอง จำนวน 8 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง ได้แก่ ด้านการตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนรากฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ด้านยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม มีประสิทธิภาพในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 66.90 และ 2) แนวทางที่เหมาะสมในการสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง ได้แก่ การส่งเสริมจิตสำนึกทางสังคมที่สร้างความตระหนักร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม โดยการกระจายอำนาจให้แก่ชุมชนและประชาชนร่วมวางแผนและแก้ไขปัญหา สร้างค่านิยม และการเรียนรู้ร่วมกัน กำหนดกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานทางสังคมที่เกิดจากการยอมรับร่วมกันที่ผ่านเวทีสาธารณะ การจัดการพื้นที่ตามหลักธรรมาภิบาล เปิดเวทีแสดงทางความคิดที่เปิดเผยมต่อสาธารณะ และการหาแนวร่วมที่ผ่านการแสดงความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อการตัดสินใจบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อสังคม, การใช้พื้นที่สาธารณะ

Abstract

The purposes were to study: 1) study the responsibility influence for social about public areas uses, and 2) analysis the best way of making suitable value for social responsibility. The sample groups were 400 people are living or working in local areas by questionnaire and collected the database by quantitative research methods, 10 director of division and local government in Ranong by structure questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, average, standard deviation and stepwise multiple regression analysis. The research result were as follows: 1) influence cause for social responsibility was Being aware of the public interest on the basis of shared resources, The principles of equality and social equity and foretell efficiency 66.90 %, and 2) the best method into value making for social responsibility was many agencies participation both of government, organ and society. The government or some organ may spread the power into people and community for planning, solving problems, value making and co-learning about the social rule and social norm that throughout opinion freedom public stage. The best value making, we should give the important for public benefit.

Keywords: Social responsibility, Public areas uses

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่สาธารณะ (Public Space) คือพื้นที่กลุ่มทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เชิงพื้นที่ในด้าน การแลกเปลี่ยน และมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การใช้งาน ไม่ได้ถูกใช้ตามหน้าที่ ที่ควรเกิดขึ้นหรือ องค์ประกอบของพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปตามกายภาพแวดล้อม ชื่อของ “Public Space” และมีบทบาทแอบแฝง ในพื้นที่สาธารณะนี้ โดยไม่ได้ใช้พื้นที่ตามข้อกำหนดหรือกิจกรรมที่ควรจะเป็นหรือบางอย่างในพื้นที่ถูกใช้ งานแบบผิด ๆ และขอบเขตของ “Public Space” ยังดูเงื้อมเงาพื้นที่ถูกทับซ้อนกับพื้นที่อื่น ๆ ที่การเอื้อ ประโยชน์ซึ่งกันและกัน จึงเกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา อีกทั้งที่ดินยังเป็นพื้นที่สาธารณะ และเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดิน อาทิ ที่รกร้างว่างเปล่า ท้องทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ทางระบายน้ำ สวนสาธารณะ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น เป็นทรัพย์สินส่วนกลางที่มีไว้เพื่อประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้อง ควบคุม คุ้มครองป้องกันให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (ศุภยาดา ประดิษฐ์ไวทยากร, 2555: 1)

ส่วนปัญหาที่ตามมาพบได้ว่าการบุกรุกที่สาธารณสมบัติของพื้นที่ในประเทศไทยนั้น ในสถานการณ์ปัจจุบันปรากฏว่าที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินมีจำนวนลดน้อยลงมากเนื่องจากการบุกรุกทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากราษฎรจำนวนเข้ามาบุกรุกทำให้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินกลายเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากินของราษฎรทำให้มีปัญหายากที่ทำการขับไล่ประชาชนดังกล่าวออกจากที่ดินของรัฐ ซึ่งสาเหตุของปัญหาการบุกรุกนั้น เกิดจากความไม่ชัดเจนของที่สาธารณประโยชน์ นอกจากนี้ยังเกิดจากการสำรวจและการจัดทำทะเบียนไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และทางราชการได้จัดทำไว้นานแล้ว รวมทั้งสภาพพื้นที่และแนวเขต มีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ซึ่งขาดการดูแลรักษา ทำให้ข้อมูลที่มีอยู่กับสภาพความเป็นจริงคลาดเคลื่อนไม่ตรงกันทำให้เกิดปัญหาการออกเอกสารสิทธิ์ทับที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน (คดี เอี่ยมอาษาและศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน, 2558)

ดังนั้นผู้วิจัยได้นำแนวความคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) แนวคิดค่านิยมทางการบริหารแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service : NPS) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยแนวคิดดังกล่าวเป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตระหนักถึงค่านิยมประชาธิปไตย โดยองค์กรจะพึงกระทำเพื่อรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินการขององค์กร เริ่มตั้งแต่การป้องกัน รักษา ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติจากองค์กรออกไปสู่สังคม เริ่มจากการเคารพกติกา การปฏิบัติตามกฎหมาย รวมไปถึงการปฏิบัติตนให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และมีจริยธรรมทางสังคม เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง
2. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตเฉพาะการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดเลือกจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดระนอง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 181,000 คน โดยการสุ่มด้วยสูตรทายโรยามานะ (Yamane, 1973 : 125 อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2553 : 64) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ในส่วนกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารของส่วนราชการที่มีความเกี่ยวข้องในการวางแผนเชิงนโยบายของจังหวัดระนอง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง ได้แก่ สำนึกความรับผิดชอบทางจริยธรรมและจิตสาธารณะ การตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม การตรวจสอบได้จากสังคมสาธารณะและภาคพลเมือง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคม

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลของความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการตระหนักต่อสังคมและด้านความรับผิดชอบในการตรวจสอบ

3. ขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะ จังหวัดระนองครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาเฉพาะประชากรที่มีภูมิลำเนาหรือทำงานในเขตพื้นที่จังหวัดระนองเท่านั้น

4. การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมที่นำมาสู่การศึกษาในงานวิจัยเรื่อง“ความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง” ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่การสังเคราะห์เป็นวรรณกรรมในการศึกษาวิจัย ดังแนวคิดที่สำคัญ คือ แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม ค่านิยม

ทางการบริหารภาครัฐ แนวคิดการบริหารงานที่ดี แนวคิดการบริการภาครัฐแนวใหม่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัย ค้นพบตัวแปร หรือตัวปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอให้เห็นด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1.สำนึกความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมและจิตสาธารณะ

สอดคล้องกับแนวคิดของ มูนิร มุหะหมัด (2557) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดี จำเป็นต้องมีการอบรมสั่งสอน และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544 : 6) กล่าวว่าจิตสำนึกสาธารณะ กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่ สาธารณะมีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

2.การตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนรากฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

สอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt (2000) กล่าวว่า การมุ่งผลประโยชน์ที่เกิดแก่ สาธารณะเป็นหลักมากกว่ามุ่งสร้างผลงาน การยึดถือผลประโยชน์ ประโยชน์สาธารณะช่วยให้ผู้บริหารงาน สามารถใช้เป็นเครื่องนำทางในการบริหารงานของตน และสอดคล้องกับแนวคิดของ คณิน บุญสุวรรณ (2557) กล่าวว่า ประโยชน์ต่อสาธารณะ ประโยชน์อันเกิดแก่ประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่า การสร้างค่านิยมเกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะ

3.ยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม

แนวคิดของ Millet (1954 : 20) กล่าวว่า การให้บริการอย่างเสมอภาค ความยุติธรรมในการบริหารงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ปิยะนารถ สิงห์ชู (2556) กล่าวว่าแนวคิดทฤษฎีความเสมอภาคในสังคม (Social Equality) หลักความเสมอภาคนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหลักเสรีภาพ เนื่องจากเป็นหลักการที่จะทำให้ การใช้เสรีภาพเป็นไปอย่างเท่าเทียมกันทำให้มีการปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน

4.การตรวจสอบได้จากสังคมสาธารณะและภาคพลเมือง

สอดคล้องกับแนวคิดของ Romzek and Dubnick (1987) กล่าวว่า การตรวจสอบได้ มีบทบาทสำคัญใน การบริหารรัฐกิจ การตรวจสอบได้ เกี่ยวข้องกับแนวทางหรือวิธีที่ข้าราชการและหน่วยงานจัดการกับความ คาดหวังให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt (2000) กล่าวว่า ข้าราชการไม่เพียงแต่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้น แต่ต้องรับผิดชอบต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ค่านิยมของชุมชน และบรรทัดฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

5.ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคม

สอดคล้องกับแนวคิดของ Bonelli and Simmons (2004) กล่าวว่า ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียขยายความเข้าใจถึงธรรมชาติของบริษัทที่ควรพิจารณาสนใจดูแลผู้มีส่วนได้เสีย เช่น บริษัทควรให้ความสนใจและรับผิดชอบต่อบุคคลที่หลากหลายซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของบริษัทเช่นกัน

ในส่วนของตัวแปรตามหรือผลของความรับผิดชอบต่อการใช้พื้นที่สาธารณะจะประกอบด้วยด้านต่างๆดังนี้

1.ด้านความร่วมมือ

สอดคล้องกับแนวคิดของ (เกรียงพล พัฒนรัฐ, 2550 : 71-75 อ้างถึงใน ธิติ เอี่ยมอาษา, 2558 : 41-42) กล่าวว่าหน่วยงานท้องถิ่นต้องช่วยสร้างและสนับสนุน โดยการให้ความสนใจต่อความต้องการและผลประโยชน์ของพลเมืองและสอดคล้องกับแนวคิดของ สถาบันพระปกเกล้า (2551 : 26-27) เสนอว่าการอาสาช่วยเหลือชุมชนเป็นการสนับสนุนการทำงานให้แก่ชุมชนที่ตอบสนองต่อประเด็นปัญหาทางสังคมและสร้างความร่วมมือร่วมกัน รวมทั้ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt (2000) กล่าวว่า การจัดการบริการสาธารณะเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้บรรลุผลข้อตกลงร่วมกัน

2.ด้านตระหนักของสังคม

สอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt (2000) กล่าวว่า บริการประชาชนในฐานะพลเมืองมิใช่ลูกค้าด้วยตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนต่างจากบริษัทธุรกิจกับลูกค้า ดังนั้นการให้บริการของภาครัฐจึงต้องมุ่งเน้นเรื่องความเป็นธรรมและความเท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวคิดของ สถาบันพระปกเกล้า (2551 : 26-27) เสนอว่าการส่งเสริมการรับรู้ประเด็นทางสังคมเพื่อขยายความรู้และความห่วงใยต่อประเด็นปัญหาทางสังคมรวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ (2552 : 14-15) กล่าวว่า ผลประโยชน์สาธารณะเป็นผลมาจากสังคมตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ร่วมกัน

3.ด้านความรับผิดชอบต่อตรวจสอบ

สอดคล้องกับแนวคิดของ คณิน บุญสุวรรณ (2557) กล่าวว่า สำนึกของพลเมืองเป็นสิ่งที่กระตุ้นกันอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับแนวคิดของ (เกรียงพล พัฒนรัฐ, 2550 : 71-75 อ้างถึงใน ธิติ เอี่ยมอาษา, 2558 : 41-42) กล่าวว่า การรับรู้เกี่ยวกับกิจการสาธารณะด้วยความรู้สึกของความเป็นเจ้าของและความผูกพันกับชุมชนรวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt (2000) เสนอว่าการบริการสาธารณะแนวใหม่จึงตระหนักว่า

ความรับผิดชอบ(Accountability) มิใช่ของง่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีขอบเขตความสนใจไกลกว่าหรือมากกว่า ตลาดในกรอบจริยธรรม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลความรับผิดชอบต่อสังคม

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกครอบคลุมประเด็นปัญหาความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ได้ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมกับการสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ผลของความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลต่อการสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.2.2 การหาแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างค่านิยมความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง ได้แก่ ด้านการตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนรากฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (X_2) ด้านการยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม (X_3) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1.749 ประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 66.90 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 43.20

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง จำนวน 8 ท่าน ประกอบการวิเคราะห์เอกสารทางราชการกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสาธารณะ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาปรากฏว่า การที่สร้างสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสาธารณะให้แก่ประชาชน ผู้บริหาร ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง หน่วยงานภาครัฐต้องมีการร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเข้าใจ และร่วมรับผิดชอบต่อ

2. แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนรากฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาปรากฏว่า แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนรากฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐต้องมีโครงการกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในแผนการบริหารส่วนราชการ ที่ตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะ ตั้งแต่ การจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ ความร่วมมือของสถาบันต่าง ๆ อันได้แก่ สถาบันทางการเมือง สถาบันทางราชการ สถาบันการศึกษา สถาบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม

จากการวิเคราะห์เนื้อหา ผลปรากฏว่า แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคมในความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชนให้ข้อมูลตรงกันว่า การสร้างค่านิยมเกี่ยวกับยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคมนั้น ควรมีการอภิปรายถึงค่านิยมเรื่องความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคมมาใช้เพื่อช่วยเหลือคนที่เสียเปรียบทางสังคม โดยเฉพาะ โอกาสของประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมที่เป็นประชาชนระดับล่างบางพื้นที่

4. แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการตรวจสอบได้จากสังคมสาธารณะและภาคพลเมือง

จากการสังเคราะห์เนื้อหา ผลปรากฏว่าแนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการตรวจสอบได้จากสังคมสาธารณะและภาคพลเมืองในความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ทั้งส่วนราชการและพลเมืองให้ข้อมูลตรงกันว่า การสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการตรวจสอบได้จากสังคมสาธารณะและภาคพลเมืองนั้นจะต้องดำเนินการภายใต้ความรับผิดชอบในการใช้พื้นที่สาธารณะที่แสดงออกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน

5. แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคม

จากการวิเคราะห์เนื้อหา ผลปรากฏว่า แนวทางการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคมในความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง โดยเฉพาะการสื่อสารของรัฐควรเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนรับรู้ รับทราบให้ทั่วถึง

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยขอแนะนำประเด็นสำคัญที่ค้นพบมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านสำนึกความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมและจิตสาธารณะพบว่า ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับสำนึกความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมและจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มูนิร มุหะหมัด (2557) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดี จำเป็นต้องมีการอบรมสั่งสอนหรือซึมซับประสบการณ์จากศาสนา ครอบครัว และสังคมโดยรอบที่ดี และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544 : 6) จิตสำนึกสาธารณะ กระบวนการคิดและลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะมีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

2. ด้านการตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนรากฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พบว่า ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับการตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะบนรากฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกันอยู่ใน

ระดับมาก โดยนโยบาย/แผนงาน/โครงการของหน่วยงานภาครัฐของจังหวัดระนองคำนึงผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนเป็นเป้าหมายในการจัดทำแผนในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจและการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งตอบสนองต่อความต้องการและยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt (2000) มุ่งผลประโยชน์ที่เกิดแก่สาธารณะเป็นหลักมากกว่ามุ่งสร้างผลงาน การยึดถือผลประโยชน์สาธารณะช่วยให้ผู้บริหารงานสามารถใช้เป็นเครื่องนำทางในการบริหารงานของตน และสอดคล้องกับแนวคิดของ คณิน บุญสุวรรณ (2557) ประโยชน์ต่อสาธารณะประโยชน์อันเกิดแก่ประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

3. ด้านยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม พบว่า ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยหน่วยงานภาครัฐของจังหวัดระนองสร้างความเท่าเทียมตามหลักประชาธิปไตยและสร้างความสงบยั่งยืนให้กับประชาชน ทุกคนในสังคมจะต้องเคารพสิทธิส่วนบุคคล ตามหลักสิทธิมนุษยชนและตามรัฐธรรมนูญ ยึดมั่นในหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Millet (1954 : 20) การให้บริการอย่างเสมอภาค ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของปิยะนารถ สิงห์ชู (2556) แนวคิดทฤษฎีความเสมอภาคในสังคม (Social Equality) หลักความเสมอภาคนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหลักเสรีภาพ

4. ด้านการตรวจสอบได้จากสังคมสาธารณะและภาคพลเมือง พบว่า ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับการตรวจสอบได้จากสังคมสาธารณะและภาคพลเมือง อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนสามารถแสดงข้อคิดเห็นต่อนโยบาย/แผนงาน/โครงการ องค์กรภาครัฐของจังหวัดระนองด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดทุกคนมีสิทธิในการใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกันและจะต้องมีความรับผิดชอบต่อค่านิยมในสังคม บรรทัดฐาน ความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt (2000) ข้าราชการไม่เพียงแต่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้น แต่ต้องรับผิดชอบต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ค่านิยมของชุมชน บรรทัดฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Romzek and Dubnick (1987) การตรวจสอบได้ มีบทบาทสำคัญในการบริหารรัฐกิจ การตรวจสอบได้เกี่ยวข้องกับแนวทางหรือวิธีที่ข้าราชการและหน่วยงานจัดการกับความคาดหวังให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

5. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคม พบว่า ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคม โดยหน่วยงานภาครัฐของจังหวัดระนองให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมจากการปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bonelli and Simmons (2004) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียขยายความเข้าใจถึงธรรมชาติของบริษัทที่ควรพิจารณาสนใจดูแลผู้มีส่วนได้เสีย

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการวิเคราะห์วรรณกรรมและข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่าแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนองที่มีผลต่อ เจริญนโยบาย ได้แก่

1. บทบาทของส่วนราชการจะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการพื้นที่สาธารณะที่มีประสิทธิภาพ โดยสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเครือข่าย อาทิ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีความนิยมน่วมกันและมีเป้าหมายร่วมกัน ในนโยบายการจัดการพื้นที่สาธารณะ
2. การนำเสนอนโยบายและการวางแผนเชิงนโยบาย ส่วนราชการระดับจังหวัด ตั้งแต่การนำเสนอ นโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ควรคำนึงถึงหลักความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตรวจสอบได้และคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะที่ประชาชนจะได้รับเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะเชิงการบริหาร

ผลจากการวิเคราะห์และข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่าแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะของจังหวัดระนอง ที่มีผลต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในเชิงบริหาร ได้แก่

1. ในการบริหารการใช้พื้นที่สาธารณะ องค์กรภาครัฐต้องมีกลยุทธ์และมีการสร้างให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีจิตสำนึกในการใช้พื้นที่ร่วมกันและปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ร่วมกัน ที่เกิดความหวงแหนในภาพลักษณ์ของชุมชนจังหวัดระนองที่ชวนมอง น่าอยู่ น่าท่องเที่ยว และมีความภูมิใจในการเป็นเจ้าของพื้นที่
2. ในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับการใช้พื้นที่สาธารณะ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดทิศทางการบริหารและพัฒนาจังหวัด โดยผ่านกระบวนการทำประชาคมของจังหวัดระนอง เพื่อนำมาสู่การจัดทำวิสัยทัศน์ในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะจังหวัดระนอง

ข้อเสนอแนะในการเปลี่ยนแปลงค่านิยม ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชนในการใช้พื้นที่สาธารณะ

ผลจากการสังเคราะห์วรรณกรรมและข้อค้นพบจากการวิจัย เพื่อเสนอแนะเพิ่มเติมในการเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ที่สร้างความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะให้แก่ส่วนราชการ และประชาชนเจ้าของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต ได้แก่

1. เน้นค่านิยมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางการบริหารตามหลักปฏิบัติแบบให้เกิดมีความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม
2. ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมแห่งการมีวินัย และสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคมจังหวัดระนองมาช่วยร่วมรับผิดชอบวางแผนพัฒนาการใช้พื้นที่สาธารณะ
3. การสร้างค่านิยมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนควรตระหนักและเคารพ กฎกติกาคือความเป็นประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล

9. เอกสารอ้างอิง

ยุทธ ไกยวรรณ. (2553). **หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). **จิตสาธารณะคืออะไร**. กรุงเทพฯ : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย

ธิดิ เอี่ยมอาษาและศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน. (2558). บทความการประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏเพชรบุรีวิจัยเพื่อแผ่นดินไทยที่ยั่งยืน ครั้งที่ 5 สหวิทยาการและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่เอเชีย-แปซิฟิก วันเสาร์ที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ธิดิ เอี่ยมอาษา. (2558). **ความรับผิดชอบต่อสังคมในการใช้พื้นที่สาธารณะ** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. (2552). หนังสือแปล “The New Public Service”: M.E Sharpe, Inc 2007

Janet V. Denhardt and Robert B. Denhardt.

ศุภยาดา ประดิษฐ์ไวยากร. (2555). **พื้นที่สาธารณะ**. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันพระปกเกล้า.(2551). **แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

Bonelli, J. & Simmons, L. (2004). Coalition building and electoral organizing in the passage of anti-discrimination laws: The case of Connecticut. **Journal of Gay & Lesbian Social Services**. 16(3/4): 35-53.

Denhardt, Robert and Dehardt, Janet. (2000). "The New Public Service: Serving Rather than Steering", **Public Administration Review**, 60, (6): 549-560.

Millet, J. D. (1954). **Management in the Public Service: The quest for effective performance**. New York: McGraw-Hill Book.

Romzek, B. S. and Dubnick, M. J. (1987). Accountability in the Public Sector: Lessons from the challenger Tragedy, **Public Administration Review**, 47(3) : 227-238.

คณิน บุญสุวรรณ. (2557). **ประโยชน์สาธารณะ**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 22, 2558 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/521175>.

ปิยะนารถ สิงห์ชู. (2556). **จริยธรรมทางธุรกิจ**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 4, 2558 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/503936>.

มนีร มุหะหมัด. (2557). **รวมทูนกับการสร้างจิตสำนึกที่ดี**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 12, 2558 จาก <http://www.sasana.ac.th/main/content.php?page=news&category=17&id=886>.